

skepsis Blog

☰ Menu

Homeopathie en reclame

29/10/2012 door Jan Willem Nienhuys

Nadat door een uitspraak van de Raad van State de wetgeving eindelijk was zoals die in de EU-richtlijn van 2001 bedoeld was, hebben de meeste producenten van homeopathische zelfzorgmiddelen hun etiketten en bijsluiters aangepast. Winkels mochten nog tot 1 januari 2013 hun oude voorraad verkopen, maar die termijn is al in augustus opgerekt tot 1 juli 2013. De producenten moesten per 1

augustus (werd opgerekt tot 1 september) de eigen websites aanpassen. (Zie ook: [Geen bewijs, dan geen indicatie.](#))

Daarmee is reclame voor homeopathische middelen ook verboden. Artikel 84 lid 2 van de [Geneesmiddelenwet \(Gnw\)](#) zegt namelijk duidelijk dat in de reclame voor zulke middelen zonder indicatie alleen maar mag staan wat ook op het etiket mag staan. Ik denk dat dit betekent dat een advertentie in de trant van

De zuivere kracht van URL: Natrium muriaticum C30. Elk pilletje bevat circa 0,000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000 000

000 000 000 000 000 000 000 000 1 gram farmaceutische kwaliteit keuzenzout. Vertrouw op de potentie van URL voor al uw milde klachten waarmee u niet naar de dokter hoeft.

best wel mag, maar erbij schrijven voor welke ziekte het dient, dat mag niet.

Ik had ontdekt dat op de website van met name VSM (het Alkmaars verkoopkantoor van de Duitse firma Schwabe) een enorm aantal klassieke homeopathische middelen (dus niet de zelfzorgmiddelen) staat beschreven met tamelijk uitvoerige indicaties. Een zo'n website is

1. <http://www.homeo-distri.nl> , de webshop van VSM.

Daar stond voor een tamelijk bekend middel (en onverdund een zwaar plantaardig vergif) niet alleen dat het verkrijgbaar was in 32 verschillende hoge verdunningen, maar ook dat het toegepast moest worden in geval van 'plotselinge, snelle en hoog oplopende koortsaanvallen, ... gevolgen van schrik, shock en ongeval ... paniekaanvallen ... met hartkloppingen en ademnood'. Ook zou het middel bij uitstek geschikt zijn voor 'Mensen die altijd in een onderhuids gespannen toestand verkeren...' Zulke mensen krijgen infecties in de winter bij noordoostenwind met droge vrieskou.

Dit soort onzinnige aanwijzingen voor gebruik zal men uiteraard niet bij gewone geneesmiddelen aantreffen, maar het is volgens mij een indicatie in de zin der wet. Iemand die dat ultraverdunde spul verkoopt mag daar niet zulke mededelingen over doen.

EHBO in de disco?

Op de pagina met al dit fraais staat een verwijzing naar een 'beschrijving' op een andere VSM-pagina, namelijk

2. <http://www.enkelvoudigehomeopathie.nl/>

Daar staat ongeveer hetzelfde, aangevuld met meer details over de toepassing en gegevens over wanneer de desbetreffende ziektes erger worden, namelijk rond middernacht of in kleine ruimtes of in mensenmenigten. De 'grote dorst met verlangen naar koude dranken' suggereert dat men dit middel maar beter bij de hand kan hebben als men zich om middernacht in een volle disco bevindt. Dit middel was trouwens ook te vinden onder het kopje EHBO op website nummer 2. Het werd aanbevolen om in te

nemen in acute situaties. Er stond dan wel het advies bij dat als het niet overgaat men een echte homeopaat (arts of niet, dat kan allebei) moest raadplegen.

Hangborsten

Op site nummer 2 was nog wel meer fantastische onzin te vinden, bijvoorbeeld over Schüsslerzouten. Dokter Wilhelm Heinrich Schüssler (foto rechts) was een 19de-eeuwse homeopaat die op grond van zijn onderzoek van crematies in 1873 tot de conclusie kwam dat er twaalf zouten waren die essentieel waren voor het menselijk lichaam. Hij dacht dat veel ziekten ontstonden door een tekort aan een of meer van die zouten. Helemaal onlogisch was dat niet want aan ijzer, kalium of calcium kun je inderdaad wel tekort komen, maar ik denk dat er in 1873 wel zinniger ideeën dan die van Schüssler circuleerden. Het innemen van homeopathisch verdunde druppeltjes van deze 'celzouten' is echter volslagen onzin. VSM verkoopt wel 24 van die celzouten, en op hun website kan men nog steeds lezen dat je bij hangborsten en -buiken hoogverdund calciumfluoride moet innemen, bijvoorbeeld bij

<http://www.vsm.nl/advies-bij/hangborsten> of op <http://www.vsmschussler.nl/klacht-hangborsten>

en

<http://www.vsm.nl/advies-bij/hangbuik> of op <http://www.vsmschussler.nl/klacht-hangbuik>

Uranium

Kortom, op deze sites wordt overvloedig verboden reclame gemaakt. Er zijn ook apotheken die op hun websites uitvoerige beschrijvingen geven van alle homeopathische middelen die ze in de aanbieding hebben. Dat zijn met name de

3. Regentesse Apotheek in Den Haag, en de

4. Hahnemann Apotheek in Heiloo,

waar men zelfs middelen als Uranium nitricum (D12 en hoger) kan bestellen. Daar staan ook onvervroren verboden indicaties bij zoals 'bij diabetes met waterzucht en toegenomen urinelozing, nierontsteking, leverproblemen', en het is 'geschikt voor mensen die prikkelbaar en depressief kunnen zijn.'

De Algemene wet bestuursrecht (Awb) geeft elke burger het recht om de overheid te verzoeken handhavend op te treden. De burger moet dan wel 'belanghebbende' zijn. Bij de zaak Millecam heeft Skepsis tezamen met de Vereniging tegen de Kwakzalverij een klaagschrift ex. artikel 12 Sv ingediend, en toen heeft de rechter op grond van het actieverleden van Skepsis en de artikelen in *Skepter* geoordeeld dat Skepsis een belanghebbende was. Sindsdien heeft Skepsis ook in de statuten geschreven dat wij alle wettelijke middelen willen gebruiken om ons doel na te streven van publieksvoorlichting alsmede van bescherming 'van het publiek tegen de nadelige gevolgen van het ongebreideld geloof in ... beweringen en therapieën' die niet kritische en op wetenschappelijk verantwoorde wijze zijn onderzocht. Kortom, Skepsis kan een handhavingsverzoek indienen, in dit geval vragen dat de Geneesmiddelenwet artikel 84 tweede lid gehandhaafd wordt. De overheidsinstantie aan wie het handhaven van de Gnw is toevertrouwd is uiteraard de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ).

Kastanjes tegen aambeien

Ik begon half augustus IGZ te e-mailen met handhavingsverzoeken, en nam het zekere voor het onzekere, en stuurde per middel een apart verzoek in. Ik begon bij de A en nam me voor de hele lijst met honderden middelen alfabetisch af te werken. Toen ik bij Aesculus hippocastanum kwam, heb ik ook enkele drogisterijen, te weten

5. <http://www.gezondheidswebwinkel.nl>

6. <http://www.prows-drogisterij.nl>

7. <https://www.diodrogist.nl>

8. <http://www.voedingssupplementennederland.nl>

gevonden die dit middel, namelijk een miljoen maal verdunde paardenkastanje aanboden met indicatie 'aambeien' (speciaal voor mensen die zich slecht kunnen concentreren, snel driftig worden en daarna dan gaan tobben). Die websites verkopen waarschijnlijk nog heel wat meer rotzooi met verboden indicaties.

Rotte eenden

Het viel me ook op dat het middel [Oscillococcinum van Boiron](#) met indicatie griep op zeker tachtig drogistenwebsites werd aangeboden. Daar heb ik ook een handhavingsverzoek voor ingediend. Dit alles vond half augustus plaats. De wet schrijft voor dat de verzoeker binnen acht weken antwoord moet krijgen. De verzoeker kan dan ook nog in beroep gaan als het antwoord niet bevredigend is.

Wie iets per e-mail meldt aan IGZ (foto gebouw links), krijgt een automatisch antwoord dat belooft dat men binnen vijf werkdagen een schriftelijke ontvangstbevestiging krijgt. Ik kreeg wel een mailtje terug, namelijk of ik zo vlug mogelijk mijn serie verzoeken kon afronden, maar verder niks schriftelijks. Toen ik vier weken na mijn eerste melding nog niets gekregen had,

heb ik me verstout de minister te schrijven. Ongeveer tegelijkertijd sprak ik toevallig een medewerker van VWS tegen wie ik me heb laten ontvallen dat ik al plannen aan het maken was om een formele klacht in te dienen. Laat dat nou toevallig gebeurd zijn twee dagen voor IGZ besloot om me eens op te bellen! De senior inspecteur die de zaak behandelde legde me uit dat er wat betreft Oscillococcinum niets te handhaven viel. De bijsluiter vermeldde nog steeds 'griep' als indicatie. Ik heb daarop maar eens gemaïld naar de Commissie ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG). De verklaring was dat producent Boiron in plaats van een bijsluiter 'klinische bewijzen' had ingeleverd. Die moesten eerst beoordeeld worden. Het lijkt me onwaarschijnlijk dat het CBG een dergelijk bewijs goedkeurt, maar het geeft Boiron toch wel een paar maanden uitstel. Ik schat dat er jaarlijks in Nederland voor een bedrag met zeven cijfers van dit spul verkocht wordt, en als je de verkoop met een paar maanden kunt rekken door het opsturen van wat overdrukjes (zie ook het hoofdstuk 'Het Oscillococcinum bedrog' op <http://www.skepsis.nl/blog/2012/05/homeopaten-juichen-over-%E2%80%98zwitserse%E2%80%99-rommel/>), kan dat tonnen schelen. Ik heb dus het handhavingsverzoek inzake Oscillococcinum ingetrokken. Overigens heeft het CBG al op 25 oktober 2012 inzake Oscillococcinum een 'weinig verbazend' (aldus een zegsman) besluit genomen, maar zolang Boiron niet gereageerd heeft, kunnen daar geen verdere mededelingen over gedaan worden. Ik denk dat Boiron de bui al ziet hangen want de website

Home

waarop de lof wordt gezongen van de hyperverdunde rotte eendenlever (foto: de eend zelf) is al min of meer opgeheven per ongeveer 1 september. Misschien zijn ze hem grondig aan het omwerken.

Formele waarschuwing

Exact acht weken na de indiening van mijn verzoek werd ik gebeld met de mededeling dat men hard aan het werk was, en dat men binnen een week of twee brieven zou versturen aan de zondaars. En inderdaad, afgelopen vrijdag kreeg ik een aangetekende brief waarin gemeld werd dat de meeste hierboven genoemde organisaties formeel gewaarschuwd waren en wel op 23 oktober 2012. Ze krijgen vier weken om hun zaakjes in orde te maken. Bij nummer 1, www.homeo-distri.nl, hebben ze er geen gras over laten groeien. Daar waren gisteren, zondag, zo te zien alle velden met 'Organotrope werking', 'Persoonsbeeld' en 'Opvallende symptomen' al leeg gemaakt. Per heden is nummer 2, <http://www.enkelvoudigehomeopathie.nl/> zelfs spoorloos verdwenen. (NB: bij nummer 4 zijn alle 'bijsluiters' achter een login-slotje gezet.) Nummer 8 was al eerder foetsie, en bij nr. 5 heeft IGZ even niet goed opgelet, want men zag niet dat het

op die site wemelt van de overtredingen, die je echter pas te zien krijgt als je de desbetreffende 'Productbeschrijvingen' aanklikt. Ik heb IGZ al van deze omissie op de hoogte gesteld. Overigens zijn alle adviezen over Schüsslerzouten (bij hangborsten en nog veel meer) nog aanwezig op de VSM-site. Bezitters van hangbuiken – voor zover ze gebukt gaan onder hun 'ziekte' – kunnen dus nog even hoop ontlennen aan de VSM-

adviezen

Bij nummer 5 (Regentesse) wordt er kennelijk aan gewerkt, maar men is nog niet klaar. Als men bijvoorbeeld googelt op Arsenicum album, Capsicum annum, Conium maculatum, Mercurius corrosivus, Myristica sebifera, Nux Vomica, Rhododendron chrysanthum, telkens in combinatie met 'Regentesse', vind men pagina's met verboden indicaties. (Noot toegevoegd op dinsdag.)

Al met al gaat het de goede kant op.

Homeopathische geneesmiddelen

Voor de goede orde: deze actie betreft alleen (homeopathische) geneesmiddelen. Aan geneesmiddelen worden strenge eisen gesteld. Er zijn ook tal van kruidenmiddelen. De traditionele kruidenmiddelen vallen onder heel andere regels. Het zijn in elk geval geen homeopathische middelen. Het product Famosan van Biohorma is een goed voorbeeld. Voor het homeopathische geneesmiddel 'A.Vogel Famosan tabletten' vindt men een nauwkeurige beschrijving van wat er in zit, maar geen indicatie (de druppels idem).

Dezelfde firma verkoopt ook zogeheten gezondheidsproducten, te weten Famosan Overgang Totaal, Famosan Overgang Balans, en Famosan Salvia Overgang. Bij die producten is de samenstelling maar vaag omschreven. Op websites van verkopers kan men vinden dat het een 'homeopathisch geneesmiddel is', maar dat is niet waar. De 'indicaties' van dit soort gezondheidsproducten staan vol met codetaal als 'ondersteunt', 'helpt', met dus malle opmerkingen als 'houdt het natuurlijke overgangsproces intact' – allemaal variaties op 'als u gezond bent , verandert er niks'. Wat 'ondersteuning bij nachtelijk transpireren' inhoudt, zou ik niet kunnen zeggen. Kun je er langer mee doorzweten? Of voel je je alleen maar blijer?

Voor vele burgers is het onderscheid tussen homeopathie en kruidenmiddelen niet duidelijk, en evenmin het onderscheid tussen geneesmiddelen en gezondheidsproducten. De producenten maken het er niet makkelijker op, want Biohorma verkoopt 'A.Vogel Echinaforce druppels' (een homeopathisch geneesmiddel bestaande uit oertinctuur dus voornamelijk alcohol), en 'A.Vogel Echinaforce tabletten' (een traditioneel kruidenmiddel geregistreerd als regulier geneesmiddel, het bestaat voor meer dan de helft uit plantendelen) en ook nog (onder meer) het gezondheidsproduct 'Echinaforce + vitamine C'.

■ Homeopathie, Justitie

< Paul Kurtz en het Mars-effect

> Misbruikt geheugen

20 gedachten over “Homeopathie en reclame”

Wilmamazone

01/11/2012 om 11:39 | Bewerken

Een opstekertje voor met name Jan Willem:

<http://www.artsennet.nl/Nieuws/Nieuws-onderzoeken/Nieuwsartikel/123153/Homeopatische-websites-overtreden-regels.htm>

Homeopatische websites overtreden regels

De Inspectie voor de Gezondheidszorg heeft vijf homeopathische websites opdracht gegeven om teksten bij geneesmiddelen te anonimiseren. Sinds september is deze vorm van reclame niet meer toegestaan omdat er geen bewijs is voor de werkzaamheid van de middelen.

Dat meldt de [Volkskrant](#). Stichting Skepsis, die onderzoek doet naar pseudowetenschap, ontdekte dat....

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Roeland Heeck

01/11/2012 om 13:27 | [Bewerken](#)

JW

Je doet alsof je de lijst van toegestane fantasieclaims niet kent:

[http://www.koagkag.nl/content/index.php?](http://www.koagkag.nl/content/index.php?option=com_content&task=view&id=151&Itemid=217)

[option=com_content&task=view&id=151&Itemid=217](http://www.koagkag.nl/content/index.php?option=com_content&task=view&id=151&Itemid=217)

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

A. Atsou-Pier

01/11/2012 om 14:22 | [Bewerken](#)

Complimenten voor het vele werk. Volgens mij behoort u tot de kleine groep van mensen die aan 4 uur slaap per nacht genoeg hebben.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

01/11/2012 om 17:41 | [Bewerken](#)

Roeland, zeker ken ik die lijst, en die heb ik meerdere malen gelezen (ook op papier). Maar nachtelijk transpireren staat er niet bij. Je mag wel bij uitwendige lokaal gebruikte middelen 'zweetafscheiding' noemen, maar bijvoorbeeld 'overmatige voettranspiratie' is niet toegestaan. Volgens mij is die nachtelijke transpiratie op het randje. 'Bij overgangsverschijnselen / bij opvliegers' mag weer wel. Typisch 'bij overgangsklachten' mag niet, want daar zit weer de suggesties in van ziekte.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

01/11/2012 om 20:33 | [Bewerken](#)

@ Atsou

Nee hoor, ik slaap ongeveer acht uur.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Wilmamazone

01/11/2012 om 21:14 | [Bewerken](#)

JWN:

Nee hoor, ik slaap ongeveer acht uur.

Neemt niet weg dat je wel vaker een compliment zou mogen krijgen voor het vele werk dat je -geheel belangeloos- verricht.

Ik heb er bovendien een heleboel van opgestoken, dus van mij van harte: dankjewel!

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Ragnar

01/11/2012 om 23:58 | Bewerken

@JW: Dat vind ik ook, als jij iets uitzoekt dan zoek je het inderdaad ook echt goed uit.

Gelukkig sta je wel aan de goeie kant. 😊

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**Jan Willem Nienhuys**

02/11/2012 om 10:04 | Bewerken

Welbedankt voor de complimenten, maar nu moeten we het weer hebben over de inhoud. Er heeft in *de Volkskrant* een stuk gestaan (dat op tal van websites is overgenomen)

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2672/Wetenschap-Gezondheid/article/detail/3340868/2012/11/01/Homeopatische-sites-overtreden-regels-met-beschrijving-gezondheidsklachten.dhtml>

met een spelfout in de kop (nou ja, zolang 'homeopathisch' zo zeldzaam is dat de modale koppermaker het woord niet kent moeten we niet klagen), maar de frase 'Sinds 1 september is alleen nog 'blanco' reclame toegestaan.' is incorrect. Die datum 1 juli 2012 slaat op de bekende zelfzorgmiddelen als Nisyleen en Famosan, maar sinds de nieuwe Geneesmiddelenwet in 2007 in werking trad was reclame voor Natrium Muriaticum D30 en Aesculus hippocastanum D6 met indicatie al onwettig, omdat die middelen geen indicatie hadden. Die was kennelijk in 2001 niet aangevraagd.

Dat de homeopathische zelfzorgmiddelen in 2002 wél een indicatie kregen was het gevolg van een vriendelijke geste (na lobbywerk, neem ik aan) van de

Nederlandse regering om een maas in de Europese regels te gebruiken om de homeopathische industrie te bevoordelen.

Er was toen een soort "gentlemen's agreement" die luidde: 'als jullie nou een disclaimer op je flesjes en doosjes en bijsluiters zetten, zullen wij goedvinden dat je een indicatie voert'. Vervolgens heeft VSM ogenblikkelijk gebeten in de hand die haar voerde en heeft minister Hoogervorst vrijwel meteen gezegd (met instemming van zijn hele ministerie, wed ik): 'Dan is het nu afgelopen met speciale gunsten voor homeopaten.'

Overigens las ik in *HP De Tijd* nog twee dingen die ik niet wist:

1. Directeur Luc Knispel van VSM zei:

"Als we per ongeluk een oude webpagina met een indicatie op onze site laten staan, kunnen we een boete van dertigduizend euro krijgen." Dat is natuurlijk veel geld voor iemand die slechts 28 miljoen euro per jaar omzet.

2. Toen Luc Knispel vernam dat de Duitse journalist Klaus Fritsche jaarlijks 43.000 euro toucheert van de Deutsche Homöopathie-Union om Edzard Ernst te belasteren, zei hij daar niets van te weten, maar heel erg vond hij het niet want "de Vereniging tegen de Kwakzalverij en Skepsis zullen op hun beurt worden gesponsord door een aantal reguliere bedrijven." Op de vraag hoe hij dat dan wist, antwoordde hij: "Ze zullen ergens hun geld vandaan moeten halen, nietwaar?"

Voor de goede orde: VtdK en Skepsis krijgen alleen maar geld van leden respectievelijk donateurs en abonnees, en wat betreft Skepsis nog een paar grijpstuivers uit de verkoop van proefnummers, CD's en boekjes en dergelijke. Dat kan omdat beide clubs vrijwel helemaal gedreven worden door onbezoldigde vrijwilligers.

Ongewild gaf Luc Knispel een inkijkje in de eigen keuken: zij sponsoren waarschijnlijk homeopathische clubs. Die hebben natuurlijk ook zelf inkomsten (VHAN: 400 euro per jaar voor het lidmaatschap), maar het vermoeden is gewettigd dat de KVHN en de NVKH zonder hulp van VSM het een stuk moeilijker zouden hebben.

Dat is niks bijzonders, want farmaceutische bedrijven geven heel veel uit aan reclame (die uiteindelijk uit de opbrengst van de medicijnen wordt bekostigd) en een deel van hun PR-budget wordt besteed aan steun voor patiëntenverenigingen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

02/11/2012 om 11:27 | [Bewerken](#)

" Per ongeluk een oude webpagina...". Ja ja!

Als ze al zo sukkelachtig omgaan met hun voorlichting en reclame, is er toch wel grondig iets mis met VSM, dat zichzelf toch ziet als geneesmiddelen producerend bedrijf? Juist bij geneesmiddelen komt het aan op precisie. Milligrammen, weet u wel, meneer Knispel? En bij uw producten is het natuurlijk nog veel verfijnder, want daar gaat het om minimale fracties van milligrammen, daar zijn milligrammen zelfs gigantische overdoseringen (of toch juist veel te lage doseringen...?)

Maar goed, natuurlijk is alles mis met VSM- "producten", in die zin dat er helemaal niets in zit en dat die "producten" dus helemaal niet werkzaam zijn, en dan zie je wel eens iets over het hoofd als je het zo lastig hebt met critici... Ik word overigens niet gesponsord, meneer Knispel.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

02/11/2012 om 13:15 | [Bewerken](#)

Maar Hans, bij VSM wordt helemaal niets meer geproduceerd. De hele productietak is gesloten. De productiehal is leeg. De kruidentuin is desolaat en onverzorgd. De productie is overgeheveld naar Schwabe in Duitsland, en 90 arbeidsplaatsen (ca. 60% van het totaal) zijn 'verdamp't. Wat rest is een verkoop- en marketingorganisatie. Toen ik ze laatst belde of ze ook 'placebokorrels' konden leveren, toen hadden ze dat zelfs niet eens.

Ik heb nooit de homeopathische korrels goed bekeken, en ik zou ook niet weten of er een subtiel verschil is tussen placebokorrels en korrels die besproeid zijn geweest met een alcoholische vloeistof. Best mogelijk dat die laatste er onder de microscoop net iets anders uitzien (iets gladder

bijvoorbeeld omdat ze wat vaker in een draaiende trommel hebben gezeten); dat is wel nuttig om te weten als je geld uitlooft voor wie het verschil kan zien....

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Hans

02/11/2012 om 18:05 | [Bewerken](#)

Ik weet het, maar dat hangen ze bij VSM natuurlijk niet aan de grote klok. En of je nu alleen maar verkoopt of het ook nog ter plaatse, uit eigen tuin nog wel, "fabriceert", het maakt de luchtfietserij rondom dergelijke "geneesmiddelen" natuurlijk niet anders. Ook bij alleen verkoop van geneesmiddelen (zowel in het registrerende bedrijf als in de de groothandel als in de apotheek), of het nu echte beproefde en geteste en geregistreerde geneesmiddelen zijn of slechts lege homeopathische watertjes en korreltjes op basis van een krakkemikkige gedachtengang, het komt op precisie en protocollen aan en dat wordt regelmatig gecontroleerd door de Inspectie van Volksgezondheid voor de Geneesmiddelen. Als je je een geneesmiddelenbedrijf wilt noemen, moet je nu eenmaal precies overkomen. Vandaar mijn kritiek op zo'n abjecte (mooi woord vind ik dat!)uitlating als die over die "oude webpagina".

Het komt me knap voor als je het verschil tussen de genoemde soorten korrels zou kunnen zien. Maar inderdaad, ik zou er niet meteen geld op zetten zonder het eerst even te controleren onder de (stereo)microscop.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

06/11/2012 om 00:37 | [Bewerken](#)

Morgenavond (dus eigenlijk vanavond) komt bij Altijd Wat de kwestie van de etikettering van de homeopathische zelfzorggeneesmiddelen aan de orde.

Kijk zelf even vast bij

<http://altijdwat.ncrv.nl/nieuwsblogs/paniek-in-zelfzorgmarkt>

Zo te horen komen er veel homeopathiegelovigen aan het woord.

Met dank aan ene 'Vincent' die me hierop attendeerde.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Renate

06/11/2012 om 12:02 | [Bewerken](#)

Helaas zijn het kennelijk geen gewone homeopathiegelovigen, maar hoogleraren. Wat hun vakgebied precies is, weet ik niet, maar het geeft hun argumenten voor de gemiddelde leek natuurlijk wel extra gewicht.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

06/11/2012 om 16:22 | [Bewerken](#)

Kooreman in Tilburg, een medisch en/of farmaceutisch deskundige? Ik vermoed sterk van niet, maar we zullen het wel zien als het programma wordt uitgezonden. In ieder geval trof ik van hem het gebruikelijke kwakzalfargument aan dat er ook veel mis is in "big farma". Het stond er niet met die woorden, maar de bedoeling laat niets te raden over. Dat geeft bij voorbaat te denken over 's mans deskundigheid over dit onderwerp.

Verder lees ik iets over het drogisterij-museum. Dat geeft waarschijnlijk duidelijk het peil aan van dit programma.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

07/11/2012 om 12:50 | [Bewerken](#)

Op

<http://altijdwat.ncrv.nl/ncrvgemist/6-11-2012/altijd-wat-6-november>

is de uitzending te zien. Kooreman heeft onderzoek gedaan naar de kosten van homeopathische en antroposofische huisartsen. Zie het stukje erover op

http://www.kwakzalverij.nl/1228/Kwakzalvende_huisartsen_goedkoper_

In de uitzending horen we Kooreman diverse soorten onzin vertellen, waarvan ik me alleen maar herinner dat-ie het had over 'stimuleren van het zelfherstellend vermogen'. Er is natuurlijk helemaal nooit onderzoek gedaan naar zoiets, want hoe moet je nou het 'zelfherstellend vermogen' meten en dan nog wel voor en na een behandeling om het verschil vast te stellen? Hij had het ook over 'synthetische middelen' wat een term is die natuurlijk even irrelevant is als 'ronde pillen'. Het staat waarschijnlijk tegenover 'natuurlijke middelen', maar wat is natuurlijk aan antroposofische middelen en de hoogverdunde homeopathische middelen?

In de uitzending is duidelijk dat Bastiaan Hetebrij zich een pak leugens heeft laten vertellen door de homeopathische industrie. De chronologie is namelijk als volgt:

1. 2001: EU-richtlijn: homeopathie kan ook geneesmiddel verkocht worden, maar als het hoogverdund is mag er geen indicatie op en moet er een disclaimer op. Als de werking bewezen is, mag er een indicatie op.
2. 2001: NL-regering tegen homeopathisch industrie: we gebruiken een maas in de regels: Jullie mogen wel een indicatie op je hoogverdunde middelen zetten als
3. 2001: jullie er ook maar een disclaimer bij zetten.
4. april 2001: VSM ging meteen naar de rechter en zei: de EU-regels zeggen helemaal niks over een disclaimer naast een indicatie. Weg met die disclaimerplicht.
5. eind 2004: VSM krijgt gelijk

6. begin 2005: regering zegt: dan is die *gentlemen's agreement* meteen afgelopen.

7. 2007: De nieuwe Geneesmiddelenwet treedt in werking precies zo als de EU-richtlijn van 2001.

8. 1 januari 2008: De goedkeuring van 1 VSM-middel wordt doorgehaald en VSM begint ogenblikkelijk te procederen dat dit onbehoorlijk bestuur is.

9. 18 april 2012: Eind van het proces, de Raad van State zegt dat de regering helemaal in haar recht staat bij de uitleg van de Geneesmiddelenwet.

Hetebrij legt dit wel enigszins uit, maar verzuimt het cruciale gegeven te vermelden dat de regering zelf op verzoek van de homeopathische industrie begonnen is een glasheldere Europese regel te ontduiken, en dat de homeopathische industrie dus 'gebeten heeft in de hand die haar voerde' door te protesteren tegen haar helft van de deal (nr 3 hierboven).

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Hans

07/11/2012 om 22:08 | [Bewerken](#)

Het was een miezerige vertoning, het hele "item". Zelfs Renckens reageerde wat vermoeid en verveeld op de kennelijk aan hem gepresenteerde baarljke nonsens. E.e.a. werd volstrekt nutteloos afgewisseld met oeroude verpakkingen in het drogisterijmuseum. Waarschijnlijk voor de mooie plaatjes en omdat het anders wel heel droog werd voor de kijker. Drogisten zijn natuurlijk geneesmiddeldeskundige bij uitstek! Ga maar eens iets bij het Kruidvat kopen, dan merkt u dat vanzelf. De hoogleraar, ach de hoogleraar... Die moet nog maar eens een basiscursusje natuur- en scheikunde volgen. Dan krijgen met misschien nog eens wat minder oenige onzin voorgeschoteld. Nou ja, wat kun je ook van de NCRV verwachten? In die hoek gelooft men nu eenmaal in ongelooftwaardige zaken.

[Bewerken](#)

[Meer opties](#)

Vincent

08/11/2012 om 15:56 | Bewerken

Ik zou het geen minder negatief willen brengen, maar vind dat het item op een ietwat stiekeme manier neutraal probeert te spelen. Alleen klinkt er door de woordkeuze constant een negatieve teneur naar één partij in door. De inleiding 'van veel middelen mag u niet meer weten waarvoor ze zouden helpen.' Op zich klopt het, want er staat 'zouden' tussen. Maarja..

Het item wordt vooraf gegaan door een los item met een uiteenzetting van de miljardenomzetten, patentbescherming, prijsmanipulatie en fraude in de medicijnindustrie. Waarna er omgeschakeld wordt naar de cranberryboer die op een boer-zoekt-vrouwige manier als een hardwerkende eerlijke man tegenover het farmaceutische grootkapitaal gezet wordt.

Er wordt duidelijk gezegd dat de werkzaamheid van homeopathie nooit bewezen is. Maar er wordt ondertussen geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen de cranberryboer met zijn gezonde sapjes en de homeopathen met hun dure flesje met water.

Enz. enz. de voors en tegens wisselen elkaar af. Net iets té 50/50 naar mijn zin, omdat het een soort van 'ze zijn er nog niet uit' patstelling suggereert. Item eindigt dan ook met een retorische vraag of mensen het zelf zouden moeten weten: "Natuurlijk willen we geen volksverlakkerij in de drogisterij. Maar je vraagt je toch af in hoeverre we elkaar het recht van een eigen kompas moeten gunnen, want zo vast en onbetwistbaar is onze kennis blijkbaar niet"

Ja hoor, daar gaan we weer. Het is weer het aloude argument om door de mazen te glippen en loopholes in de wet te vinden onder het mom van vrijheid. En we kunnen weer van voren af aan beginnen.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)**marjolein**

22/11/2012 om 12:05 | Bewerken

Niks beters te doen dan een hetze te voeren tegen homeopathie, fythotherapie enz? Geweldig hoor dat je elk bedrijf dat online reclame maakt aangeeft bij allerlei instanties. Jezelf profileert als "handhaver" en waarom? Omdat jij vindt dat natuurgeneeskunde niet werkt? Daarom moet de hele bedrijfstak kapot? Kunnen mensen die wel voor deze middelen kiezen geen goede info meer krijgen, omdat de bedrijven niet eens meer mogen vermelden waarvoor de middelen dienen. Ik word echt misselijk als ik lees dat je als burgerhandhaver weer 80 bedrijven hebt aangegeven. Wat een Gestapomentaliteit.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Jan Willem Nienhuys

22/11/2012 om 21:11 | Bewerken

Het gaat erom dat wij wetten in Nederland hebben die precies regelen wat wel en niet mag met medicijnen. Die 80 drogisten was een groep die *oscillococcinum* verkocht met indicatie. Dat bleek te mogen, want de officieel erkende bijsluiter vermeldt nog steeds griep (ook nu nog).

Het overgrote deel van de handhavingsverzoeken betrof klassieke hoogverdunde homeopathische middelen (dus geen natuurgeneeskunde, maar hoogverdund kwik en zelfs uranium en zand en zout) die al sinds 2002 geen indicatie meer hebben. Dan mogen ze ook niet met indicatie reclame maken.

Volgens de klassieke homeopathie moet je heel lang studeren voor je weet hoe je bij een individuele patiënt een homeopatisch middel kunt voorschrijven. Dat soort middelen is volgens het homeopathische geloof niet bestemd voor zelfzorg. De bedrijven die reclame met indicatie voor deze middelen maakten hebben dus zeker ruim 5 jaar de wet overtreden. Hoe de Geneesmiddelenwet was voor 2007 weet ik niet.

Wat betreft de zelfzorgmiddelen, naast het homeopathische *geneesmiddel* Famosan zijn er nog drie gezondheidsproducten waar hetzelfde in zit (met anderen woorden: waarschijnlijk alleen alcohol) maar daar mag wel suggestieve taal op. Dus de natuurgelovige kan nog steeds voldoende aan haar trekken komen.

Je vraagt je af waarom fabrikanten zulke producten graag aanmelden als *geneesmiddelen*. Dat is nou eenmaal omdat veel burgers dan denken 'ze zouden er toch geen "geneesmiddel" op mogen zetten als het niks deed'. Men profiteert dus van de status van geneesmiddel. Dat kost ook wat, want voor geneesmiddelen zijn er heel strenge eisen aan het productieproces, de zuiverheid van de grondstoffen en dergelijke.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Renate

23/11/2012 om 16:12 | [Bewerken](#)

Marjolein,

Als je geneesmiddelen verkoopt, moet ook bewezen zijn dat het werkt. Dat is bij homeopathie niet het geval en derhalve is het een vorm van oplichting. U geeft oplichters die mensen geld afhandig proberen te maken met een smoesje natuurlijk ook niet aan.

[Bewerken](#)[Meer opties](#)

Reacties zijn gesloten.

[Artikelen uit Skepter](#)

[Proefnummer van Skepter](#)